

Rodičovská odpovědnost – pravomoc soudů podle nařízení Brusel IIa

Marta Zavadilová
JA SK, Omšenie, říjen 2019

Rodičovská odpovědnost – věcná působnost BIIa

- Vyloučeno mimo jiné určení rodičovství, osvojení, výživné
- Autonomní výklad pojmů
- Judikatura SDEU:
  - C C-435/06, A C-523/07** – veřejnoprávní opatření,
  - Health Service Executive C-92/12 PPU** – dočasné umístění do léčebně-výchovného zařízení,
  - Matoušková C-404/14** – schválení právního jednání opatrovníka dítěte v dědickém řízení,
  - Gogova C-215/15** – nahrazení souhlasu rodiče k žádosti o vydání cestovního pasu dítěte
  - Valcheva C-335/17** – právo prarodiče na styk s dítětem.

Rodičovská odpovědnost – osobní působnost, obecná příslušnost

Čl. 8 BIIa Obvyklý pobyt dítěte

3

Obvyklý pobyt dítěte v judikatuře

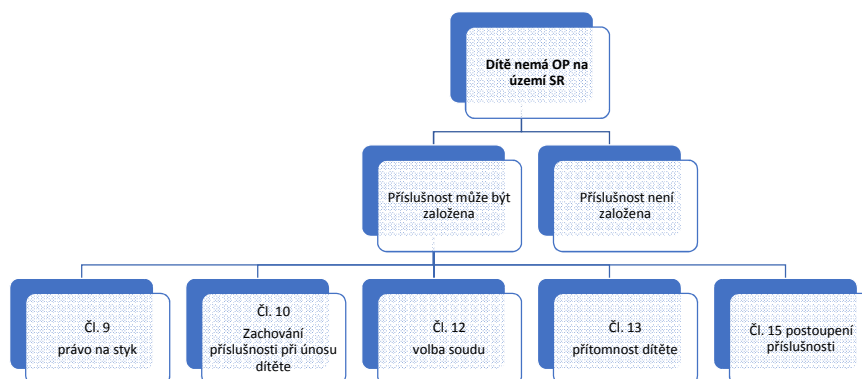
- **tam, kde dítě skutečně žije** - místo, kde má těžiště svého života s ohledem na svůj rodinný, pracovní (školní) či sociální život
  - [A \(C 523/07\)](#)
  - NS ČR: [30 Cdo 2244/2011](#), [21 Cdo 4909/2014](#)
  - [HR \(C-512/17\)](#) - „bruselské dítě“
  - [Mercredi \(C-497/10\)](#) – kojenec **POZOR NA SKUTKOVÉ A PRÁVNÍ OKOLNOSTI TÉTO KAUKY!**
- **hodnotíme objektivně podle konkrétních okolností** - zejména stupeň sociálního začlenění, délka, pravidelnost pobytu
  - [OL v. PQ \(C-111/17-PPU\)](#) – dohoda rodičů před narozením dítěte, lze unést nenarozené dítě?
  - NS ČR: [21 Cdo 4909/2014](#) – neexistuje lhůta, po které by nastala domněnka založení OP
  - [W. & V. \(C-499/15\)](#) – fyzická přítomnost: ukazatel, ale ne podstatný, Soud zároveň určil i stát OP
  - [UD \(C-393/18-PPU\)](#) – „novorozenec v zajetí“ - **fyzická přítomnost: podstatná náležitost OP**
- bydliště, trvalý pobyt – hodnotící kritéria, nikoli výluční ukazatelé obvyklého pobytu

4

Kde je obvyklý pobyt dítěte?

- **tam, kde dítě skutečně žije** - místo, kde má těžiště svého života s ohledem na svůj rodinný, pracovní (školní) či sociální život
- **hodnotíme objektivně podle konkrétních okolností** - zejména stupeň sociálního začlenění, délka, pravidelnost pobytu
- bydliště, trvalý pobyt, státní příslušnost – hodnotící kritéria, nikoli výluční ukazatele obvyklého pobytu
- **fyzická přítomnost** – podstatné kritérium
- úmysl rodičů – relevantní pouze za určitých skutkových a právních okolností

Rodičovská odpovědnost – zvláštní příslušnost (nařízení BIIa)

Rodičovská odpovědnost – volba soudu

Čl. 12 BIIa

- V souvislosti s rozvodem (odst. 1 a 2), jako samostatné řízení (odst. 3)
C-656/13 – L. v. M.
- Výslovná, přinejmenším jednoznačná shoda mezi všemi účastníky řízení
C-656/13 – L. v. M., C-215/15 – Gogova
- Příslušnost založená volbou končí právní mocí rozhodnutí
C-436/13 – E. v. B.
- Souhlas opatrovníka účastníka neznámého pobytu příslušnost nezakládá
C-215/15 – Gogova
- Strana řízení – je-li podle vnitrostátního práva stranou státní zástupce, musí s příslušností souhlasit, nevznese-li námitku nepřislušnosti, má se za to, že souhlasí
C-565/16 – Saponaro

Přenesení příslušnosti dle čl. 15 Brusel IIa

- úprava postoupení věci k projednání vhodněji umístěnému soudu (čl. 15):
  - a) přerušení řízení a výzva stran, aby podaly návrh k soudu jiného členského státu
  - b) žádost soudu jiného členského státu, aby převzal příslušnost
- v podmínkách nařízení Brusel IIa se očekává pozitivní úkon alespoň jedné ze stran
- taxativní výčet „vhodnějších soudů“
- **mělo by být zcela výjimečné**
- praktické otázky ...
- usnesení SDEU [EP v. FO](#) (C-530/18) – vymezení podmínek pro postoupení

Rodičovská zodpovědnost - *lis pendens*

Čl. 19/2,3

- rozhodující je čas
- překážku nezakládá řízení o předběžném opatření podle čl. 20
- námitku *lis pendens* lze uplatnit pouze v nalézacím řízení, porušení čl. 19 není důvodem pro odepření uznání v jiném členském státě – [Liberato](#) (C-386/17)
- **POUZE MEZI SOUDY ČLENSKÝCH STÁTŮ EU**

Rodičovská odpovědnost – předběžná opatření – čl. 20

- mezinárodní pravomoc pro ně se posuzuje samostatně; **nejde tedy o předběžná opatření činěná soudem, který má mezinárodní příslušnost ve věci samé**
- podmínky;
  - základní kritérium je **naléhavost** předběžného opatření,
  - podpůrná kritéria – omezení na majetek a osoby na území daného státu, přípustnost podle vlastního práva
- praxe: snaha zneužívat občanství a/nebo trvalého pobytu

Rodičovská odpovědnost – předběžná opatření – čl. 20

- Purrucker I C-256/09: předběžné opatření dle čl. 20 nařízení Brusel IIa nelze uznat na území jiného členského státu
- Purrucker II C-296/10: předběžné opatření dle čl. 20 nařízení Brusel IIa nezakládá překážku litispence
- A C-523/07 a Detiček C-403/08 PPU: v zásadě **nelze akceptovat** mezinárodní příslušnost pro **předběžná opatření** podle čl. 20 nařízení Brusel IIa **k úpravě styku, natož svěření do péče** (k tomu v Česku i usnesení Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 30 Cdo 2855/2005)